

[D politika dinamikleri asndan 15 Temmuz darbe giriimi](#)

Trkiye, 15 Temmuz'da kendisinin 2011'den bu yana baz blge lkelerinde yapmaya alt bir eyle kar
.karya geldi

Temmuz darbesi, “*devlete szan bir grubun devleti ele geçirme giriimi*” ekinde yani iç politika dinamikleri balamnda 15
.tanmlanyor

Bu darbenin d politika balamna ilikin söylenenler ise yasad yollarla iç politikada belirleyici olmaya çalan bu grubun
.dardan destek gördüüne dair tespitlerle snrl kalyor

Yani resmi ya da gayri resmi çevrelerin 15 Temmuz darbesine dair açıklamalarından bu darbe giriiminde iç politika
.dinamiklerinin d politika dinamiklerinden daha baskn oldu sonucu çkyor

Hâlbuki 2013 ylnn haziran ayında Katar'da ve temmuz ayında da Msr'da büyük ölçüde d politika dinamiklerinin
belirleyici oldu iki darbe gerçekleti ve bu darbeler de en az **15 Temmuzdarbesi** kadar iç politika dinamikleriyle
.açklanabilecek nitelie sahipti

Katar ve Msr darbeleri

El-Cezire tarafından “*Arap dünyasna bir deiim modeli sunmak*” ekinde izah edilebilecek kadar yumuak oldu için,
Katar'dakinin ABD'nin talimatıyla gerçeklelen bir saray darbesi oldu ancak bir ay sonra yaanan Msr darbesi
.sonrasnda anlalabildi

Çünkü haziran banda Katar'da, temmuz banda da Msr'da gerçeklelen darbeler, Katar'n ‘**Arap Bahar**’ndaki liderlik
.rolünün Suudilere geçmesine, Türkiye'nin ise “**deerli yalnızlık**”bunalmna girmesine neden olmutu

Katar ve Msr darbesinin iç politika dinamikleri

Öte yandan ordunun tanklarla sokaklara indii Msr darbesi de en az Türkiye'deki 15 Temmuz darbe giriimi kadar iç
.dinamiklere sahipti

Zira 3 Temmuz 2013'te devrilen dönemin Msr Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi, yüzde 50 katıml bir seçimde yüzde
.51 oyla seçilmiti

Eski rejimin son babakan Ahmed efik seçilmesin diye Mursi'ye oy verdiini söyleyenlerin de yer ald Temerrud Hareketi,
erken seçim karar alınmas için topladklar 22 milyon imzann seçimlerde Mursi'ye oy verenlerin saysndan daha fazla
olduunu öne sürüp halk sokaklara dökerken; Abdulfettah Sisi komutasındaki Msr ordusu da müdahaleyi “*ülkenin kaosa*
.sürüklenmemesi ve ‘halkn’ taleplerinin yerine getirilmesi” gerekçesiyle izah etmekte zorlanmamt

Yani Msr darbesi, “ordunun halkn yüzde 50'sine kar dier yüzde 50'sine destek vermesi” ekindeki bir iç politika dinamii
ile açıklanmaya da son derece müsaitti. Nitekim eski hvan liderlerinden Abdulmunim Ebu'l Futuh bile benzer bir izahla
.3 Temmuz 2013'ü bir ‘**darbe**’ deil ‘**devrim**’ olarak nitelemitti

Özetle “*Arap dünyasna bir geçi modeli sunmak*” ekindeki bir iç politika dinamiiyle açıklanan saray darbesi, Katar'n
.‘Arap Bahar’ndaki liderlik rolüne son veren bir d politika dinamiine sahipti

Ayn ekilde “*ülkenin kaosa sürüklenmemesi ve ‘halkn’ taleplerinin yerine getirilmesi*” iç dinamii ile açıklanan Msr darbesi
ise ülkeyi Katar ve Türkiye'nin nüfuzundan ‘kurtarp’ Suudi Arabistan ve Birleik Arap Emirlikleri'nin nüfuzu altna sokan
.d politika dinamiiyle hafzalara kaznd

Temmuz darbe giriiminin d politika dinamii 15

Temmuz darbe giriiminin “*devlete szan bir grubun devleti ele geçirmeye çalmas*” ekinde açıklanan iç politika 15
dinamiinin yanında, bir d politika dinamiinin de bulunduu “*FETÖ'nün üzerinde bir baka üst akl var*”^[1] diyen
.Cumhurbaşkan Erdoğan tarafından da dile getiriliyor

Bu durumda 15 Temmuz darbe giriiminin d politika dinamiinin ne oldu ve devlete szan bu örgütün devleti ele
.geçirmesine destek veren d güçlerin kimler oldu ve bununla Türkiye'de neyin hedeflendi sorular önem kazanıyor

Eer 15 Temmuz'un d politika dinamii, bölgesel kartlıklara dayandırsa ve darbeyi destekleyen d güçler olarak da Rusya
.ve ran iaret edilseydi, her ey çok kolayca izah edilebilirdi

Çünkü Suriye, Irak, Yemen konularında Türkiye ile zt kutuplarda bulunan Rusya ve ran'n hükümeti devirmek için
.içerideki bir gruba destek vermesi son derece anlalabilir bir eydi

Üst aklın adresi

Ancak Çalma ve Sosyal Güvenlik Bakan Süleyman Soylu, Cumhurbaşkanı Erdoğan'n “**üst akl**” imasyyla iaret ettii d

[gücün adresini Amerika olarak verdi.]2

Dileri Bakan Mevlüt Çavuşoğlu ise “**özellikle bat medyasında ciddi bir alg operasyonu**” yapıldığından yakınd ve Türkiye'nin yakın zamana kadar ciddi bir kriz yaad Rusya'nın Türkiye'ye “**en güçlü destek veren ülkelerden biri**”[3] .olduunu vurguladı

.Benzer bir durum Suriye, Irak ve Yemen konularında Türkiye ile zıt kutupta yer alan ran için de geçerliydi Darbe girişiminin seyrinin henüz belirsiz olduğu saatlerde “*Türkiye için istikrar, bar ve süreklilik umduumu söylüyorum*”[4] gibi istenen tarafa çekilebilecek belirsiz bir açıklama yapan Amerika'nın ve darbeyi **22 Temmuz'da knayan Suudi Arabistan'n**[5] aksine ran Dileri Bakan Cevad Zarf, darbecilerin hala sahada olduğu saat 3.43'te yayımlad mesajında bölgede darbelerin yerinin olmadn belirterek “Türk halkının demokrasiyi ve seçilmiş hükümeti cesur ekilde savunmasıyla” .bu darbenin de başarısızla mahkum olduğunu söyledi

Temmuz'daki darbe girişiminin değerlendirildiği ran Millî Güvenlik Kurulu toplantısı ile ilgili açıklama yapan, kurulun 15 Genel Sekreteri **Amiral Ali emhane** de “*Biz Türkiye'deki yasal hükümeti destekliyoruz; u an bu darbe ister Türkiye'nin .içinden yapıyor olsun, isterse yabancı tarafların desteği ile olsun, her türlü darbeye karşı*”[6] dedi Amiral emhane, “*Ayrıca bu durumumuz Türkiye'ye özel deil. Aynı durum Suriye'de de sergileniyor.*”[7] diyerek de meseleyi .güncel politik kutuplamalar çerçevesinde deil, **bölgenin ortak kaderi** çerçevesinde değerlendirdiklerinin mesajı verdi

Olaan üpheli neden Rusya ve ran deil de ABD

Peki neden Türkiye'yi hedef alan bir darbenin olaan üphelisi Ankara ile zıt kutuplarda yer alan Rusya ve ran deil de Ankara'nın müttefiki olan Batı ülkeler oldu? Grubun lideri Fethullah Gülen'in Amerika'da yavaş yavaş olmas kısmen açıklayc .olsa da ABD'nin Türkiye'de neden darbe yapmak istediğini açıklamaya yeterli deil

Ak Parti yanlıların sebebi ilkin tezi özetle öyle: “*Kalkın gelene, izlediği bamsız d politikas sebebiyle emperyalistlerin .oyununu bozan; bölgesel, hatta küresel bir güç haline gelen Türkiye'nin önü kesilmek isteniyor*”

Ak Parti yanlıs olmamakla birlikte darbeye karşı olan ve bundan ABD'yi sorumlu tutan kimi çevrelere göre ise “*2011 sonrası gelişmelerle bölge ülkelerini bölüp parçalamaya çalışan ABD, aynı eyi PKK ve PYD aracılı ile Türkiye'de de yapmak istiyor. Daha önce 'çözüm süreci' ile ABD'nin bu plana hizmet eden hükümet, gerçeği görüp PKK'ya sava .balatt ve Suriye sırasında bir Kürt devleti kurulmasna engel olmak istediği için devrilmek isteniyor*”

Elbette 2011'den beri bölgedeki tüm isyanlar Batı ve Arap müttefikleri ile birlikte yöneten Türkiye'nin neden oyununu bozmak istediği ülkelerle müttefik olduğu; zıt kamplarda yer ald Rusya ve ran'n deil, neden müttefiki olduğu Amerika'nın .oyununu bozdu ve en önemlisi bu oyunu ne yapıp da bozdu izaha muhtaç

Ancak bu izahtan bile bölgede bozulması gereken oyunu kuranların Türkiye'nin zıt kamplarda yer ald Rusya ve ran deil, .Batı müttefikler olduğu sonucu çıkıyor

Öte yandan Türkiye'nin PKK ve PYD politikaları sebebiyle cezalandırılmak istendiği yönündeki tez de gerçekliğin tamamını .açklamaya yetmiyor

Zira Batı müttefikler sadece Türkiye'den deil, Arap Baharı'nı birlikte yönettikleri diğer bölge müttefiklerinin de kontrol d .heveslerinden rahatsız olduğunu 2013'teki Katar ve Mısır darbesi ile göstermişti

?Darbe neden gecikti

?Peki Katar'ın 2013'te saray darbesi ile cezalandırılması Amerika, Türkiye'yi neden 2016 Temmuzuna kadar erteledi Katar'daki iktidar değişiminin babasının koltuuna olunun oturtulması kadar basit; Türkiye'deki iktidar değişiminin ise alması .gereken birçok demokratik süreci ile Katar'la kıyaslanmayacak kadar karmaşık olması bu sorunun akla gelen ilk cevap Öte yandan Gezi olayları ve 17-25 Aralık sürecini darbe girişimi olarak nitelermesinden anlaşıldığına göre hükümet “**üst .aklı**” cezalandırılmayı ertelediğini deil, tüm çabasına rağmen baarmadığını düşünüyor

Üst akıl, çatan akıl, baran akıl

Ahmet Davutoğlu'nun d politikada karar verici olduğu dönemlerde alınan kararlar, hükümetin “üst akıl” imasıyla kastettii .**Batı müttefiklerini** darbe düüncesinden çatarak vazgeçirmeye çalt izlenimi yaratıyor

Eylül 2014'te ID'le savaan uluslararası koalisyonun kurulduğu Cidde toplantısına imza atmaması ve uluslararası 12 - ,koalisyonun nçirlik üssünü kullanmasna izin vermemesi

Önceliğini ID'le savaa veren ABD'yi uça yasak bölge ve eit-donat programları ile Suriye'de yeniden sava seçeneğine - ,döndürmeye çalması

,**PYD'yi** Suriye'deki tek kara müttefiki olarak gören ABD'yi “**ya biz ya PYD**” diye tercihe zorlaması - Ve nihayet **NATO** ile **Rusya'yı** karşı karyaya getirmek istediğini düündürecek bir adm atarak Rus uçan düürmesi Davutoğlu -

.döneminde alınan “üst akıl” çatarak getirilme kararlarıyd

;Ancak bu kararların ardından kaybeden ve geri adm atmamak zorunda kalan hep Ankara oldu. Çünkü

;Ancak bu kararların ardından kaybeden ve geri adım atmak zorunda kalan hep Ankara oldu. Çünkü ,ncirlik üssünü uluslararası koalisyona açt -
.Ayak sürüyerek de olsa Cenevre-3 siyasi çözüm sürecine dahil oldu -
PYD'nin belirleyici olduğu Suriye Demokratik Güçlerinin Fransa'nın batısına geçmesi konusundaki kırmızı çizgisini kaldırdı, -
.Menbic operasyonuna onay verdi
.Ve nihayet Rusya'dan özür diledi ve Suriye ile dahi ilişkilerin normalleştirilebileceğinin sinyalini verdi -
Peki bu 'üst akıl' neden kendisiyle çatan Davutolu hükümetine değil; Türkiye'yi fantastik heveslerden vazgeçirip
gücünün doal ve reel sınırlarına çekmeye ve dış politikada beş yıl boyunca yapılan tüm yanlışlar tamir etmeye çalan Binali
?Yıldırım hükümetine darbe yapmaya kalktı
.Bu konuda iki ihtimal söz konusu olabilir
Üst akıl', Erdoğan' hem Davutolu'nun hem de Binali Yıldırım'ın 'üst akıl' olarak gördü ve dolayısıyla aslında hükümeti değil' 1-
.doğrudan devleti temsil eden Cumhurbaşkanı Erdoğan' hedef aldı
Türkiye'nin Binali Yıldırım hükümetiyle birlikte Rusya ile normalleşmesi 'üst akıl', Suriye ile ilişkilerin normalleştirilmesi 2-
.sinyali de 'üst aklın' para kasası olan Suudileri rahatsız etti, darbeye de bu yüzden yeşil kart yakıldı
Bakasına yaptığını kendisine yapmanın olmaması Türkiye'nin ans
:Bunlara belki başka ihtimaller de eklenebilir; ancak sebep her ne olursa olsun ortada böyle bir gerçeklik var
.Türkiye, 15 Temmuz'da kendisinin 2011'den bu yana bazı bölge ülkelerinde yapmaya çalıştığı bir eylemle karşı karşıya geldi
Tabii diğer ülkelerin terörist dediklerini 'muhalif' diyerek destekleyen Türkiye'nin aksine 'üst aklın' en azından imdilik
Türkiye'nin terörist dediklerini 'muhalif' diyerek açıkça desteklemiyor olması hükümet hem de ülke açısından büyük bir
.ans